

JHL:n loppulausunto Vantaan kaupungin yhteistoimintaneuvotteluista

JHL:n henkilöstön edustajat toteavat, että yhteistoimintaneuvottelut on käyty muodollisesti työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnassa ja hyvinvointialueella annetun lain mukaisesti. Yhteistoimintalain tarkoituksena on henkilöstön vaikutusmahdollisuuksien turvaaminen, avoimen vuorovaikutuksen edistäminen sekä palvelutuotannon tuloksellisuuden ja työelämän laadun kehittäminen.

Neuvottelujen aikana henkilöstön edustajat ovat tuoneet esille vaihtoehtoisia säästökeinoja sekä arvioineet ehdotettujen toimenpiteiden vaikutuksia henkilöstöön, palveluiden laatuun, saatavuuteen ja kuntalaisten yhdenvertaisuuteen. Tästä huolimatta JHL katsoo, että useiden esitettyjen muutosten vaikutusarvioinnit ovat jääneet puutteellisiksi eikä henkilöstön esittämiä näkemyksiä ole riittävästi huomioitu päätöksenteossa.

JHL jää erimieliseksi erityisesti perhepäivähoidon lakkauttamisen sekä työnohjaajiin, elinikäisen oppimisen palveluihin ja kirjastopalveluiden henkilöstöön kohdistuvien muutosten osalta.

Perhepäivähoidon lakkauttaminen

JHL vastustaa kaupungin järjestämän perhepäivähoidon lakkauttamista kokonaisuudessaan. Perhepäivähoito on varhaiskasvatuslaissa määritelty varhaiskasvatuksen toimintamuoto päiväkotitoiminnan rinnalla.

JHL katsoo, että perhepäivähoidon poistaminen kaupungin palveluvalikoimasta kaventaa perheiden mahdollisuuksia valita lapsensa tarpeisiin soveltuva varhaiskasvatusmuoto. Muutos heikentää palveluiden monimuotoisuutta ja voi vaikeuttaa erityisesti niiden perheiden asemaa, joiden lapsille perhepäivähoidon pienryhmäympäristö on ollut pedagogisesti ja kehityksellisesti tarkoituksenmukaisin vaihtoehto. Varhaiskasvatuslain mukaan palveluita järjestettäessä ja niitä koskevassa päätöksenteossa on ensisijaisesti huomioitava lapsen etu.

JHL katsoo, ettei perhepäivähoidon lakkauttamisen pitkän aikavälin vaikutuksia lasten hyvinvointiin, palveluiden saavutettavuuteen, henkilöstövaikutuksiin eikä kaupungin varhaiskasvatuspalveluiden kokonaisuuteen ole arvioitu riittävällä perusteellisuudella.

JHL toteaa lisäksi, että perhepäivähoidon lakkauttamista on perusteltu ennen kaikkea taloudellisilla säästöillä. Neuvottelujen aikana henkilöstön edustajille ei kuitenkaan ole esitetty riittävän yksityiskohtaisia tai läpinäkyviä laskelmia, joiden perusteella työnantajan ilmoittamat säästöt olisi mahdollista luotettavasti arvioida. JHL:n näkemyksen mukaan työnantajan esittämät

säästöarviot eivät vastaa niitä vaikutuksia, joita toiminnan lakkauttamisesta kokonaisuudessaan tosiasiallisesti seuraa.

Neuvottelujen aikana henkilöstön edustajat eivät ole saaneet käyttöönsä tarkkoja euromääräisiä laskelmia, joista ilmenisivät säästöjen muodostuminen, korvaavien palveluratkaisujen kustannusvaikutukset sekä muutoksen pitkän aikavälin taloudelliset vaikutukset. Tämän vuoksi JHL katsoo, ettei perhepäivähoidon lakkauttamisen taloudellisia perusteita ole osoitettu riittävän selkeästi eikä henkilöstöllä ole ollut mahdollisuutta arvioida esitettyjen säästöjen realistisuutta ja toteutumiskelpoisuutta. Lisäksi JHL pitää mahdollisena, että osa ilmoitetuista säästöistä siirtyy käytännössä muiden varhaiskasvatuspalvelujen kustannuksiksi eikä siten johda työnantajan esittämiin nettosäästöihin.

Työnohjaajien tehtävien vähentäminen

JHL vastustaa Varian työnohjaajiin kohdistuvia vähennyksiä. Työnohjaajat ovat olennainen osa ammatillisen koulutuksen arkea ja opiskelijoiden tukijärjestelmää. He työskentelevät opettajien tukena oppimisympäristöissä, osallistuvat opiskelijoiden ohjaamiseen oppituntien aikana sekä tukevat opiskelijoita opinnoissa selviytymisessä, ryhmäytymisessä ja arjen haasteissa.

Työnohjaajilla on lisäksi merkittävä rooli työrauhan ylläpitämisessä oppimisympäristöissä. Heidän läsnäolonsa mahdollistaa opettajien keskittymisen pedagogiseen työhön sekä tukee opiskelijoiden turvallista ja sujuvaa oppimista. Työnohjaajaresurssien vähentäminen lisää opettajien kuormitusta, heikentää opiskelijoiden saamaa tukea ja kasvattaa riskiä oppimisympäristöjen levottomuuden lisääntymisestä.

JHL katsoo, että työnohjaajien työn merkitystä opiskelijoiden hyvinvoinnille, oppimisen tuelle, opintojen etenemiselle ja työrauhan ylläpitämiselle ei ole arvioitu riittävästi osana valmistelua.

Elinikäisen oppimisen palvelut

Elinikäisen oppimisen palveluihin kohdistuvat säästötoimet ovat JHL:n näkemyksen mukaan ristiriidassa kaupungin strategisten tavoitteiden kanssa. Jatkuva oppiminen, osaamisen kehittäminen, kotoutumisen tukeminen, osallisuuden vahvistaminen sekä työllistymisen edistäminen ovat Vantaan kaltaisessa kasvavassa kaupungissa keskeisiä hyvinvointia ja yhdenvertaisuutta edistäviä tekijöitä.

JHL katsoo, että palveluiden heikentäminen kohdistuu erityisen voimakkaasti niihin kuntalaisiin, jotka tarvitsevat eniten tukea koulutus- ja työelämäpoluillaan.

Kirjastopalvelut

Kirjastopalveluiden osalta JHL pitää henkilöstövähennyksiä merkittävänä riskinä palveluiden laadulle, saavutettavuudelle ja yhdenvertaiselle saatavuudelle. Kirjastot ovat keskeinen osa sivistyspalveluja, demokratiaa, tiedon saavutettavuutta sekä kuntalaisten kulttuurisia oikeuksia.

Henkilöstöresurssien vähentäminen heikentää mahdollisuuksia ylläpitää palvelutasoa ja vastata kasvavan kaupungin lisääntyviin palvelutarpeisiin. Samalla vaarantuu kirjastojen kyky toteuttaa niitä tehtäviä, joita kuntalaiset niiltä odottavat oppimisen, osallisuuden ja yhteisöllisyyden edistämisessä.

Henkilöstövähennysten kohdentuminen

JHL kiinnittää vakavaa huomiota siihen, miten suunnitellut henkilöstövähennykset kohdentuvat eri henkilöstöryhmiin. Neuvottelujen aikana saadun tiedon perusteella vähennykset kohdistuvat pääosin kuntalaisille palveluja tuottavaan henkilöstöön, kun taas esihenkilö- ja johtotason tehtäviin vaikutukset jäävät huomattavasti vähäisemmiksi.

JHL katsoo, että henkilöstövähennysten oikeudenmukainen toteuttaminen edellyttäisi tarkastelua kaikilla organisaatiotasoilla. Henkilöstön näkökulmasta ei ole perusteltua, että säästötoimenpiteet kohdistuvat ensisijaisesti palvelutuotannon työntekijöihin samalla, kun johdon ja hallinnon rakenteisiin kohdistuvat vaikutukset ovat vähäisiä.

Erityisen huolestunut JHL on siitä, että merkittävä osa suunnitelluista henkilöstövähennyksistä kohdistuu kaupunkiympäristön toimialaan. JHL:n näkemyksen mukaan kyseisen toimialan henkilöstö vastaa kuntalaisten arjen kannalta keskeisten palveluiden, ympäristön turvallisuuden, kunnossapidon, toimivuuden ja viihtyisyyden toteutumisesta. Laajamittaiset henkilöstövähennykset sisältävät merkittävän riskin palvelutason heikkenemisestä sekä jäljelle jäävän henkilöstön työkuorman kohtuuttomasta kasvusta.

Yhteenveto

JHL korostaa, että henkilöstö on Vantaan kaupungin tärkein voimavara. Talouden tasapainottamistoimien tulee perustua huolellisiin vaikutusarviointeihin, avoimeen tiedonsaantiin sekä sellaisiin ratkaisuihin, jotka turvaavat henkilöstön työhyvinvoinnin, palveluiden laadun ja kuntalaisten yhdenvertaiset palvelut.

Edellä esitetyillä perusteilla JHL jää erimieliseksi työnantajan suunnittelemien toimenpiteiden osalta. Erityisesti perhepäivähoidon lakkauttamisen, Varian työnohjaajien vähentämisen sekä elinikäisen oppimisen palveluihin, kirjastopalveluihin ja kaupunkiympäristön toimialaan

kohdistuvien henkilöstövähennysten osalta. JHL ei voi puoltaa näiden toimenpiteiden toteuttamista esitetyssä muodossa.

JHL edellyttää, että tämä eriävä mielipide kirjataan yhteistoimintaneuvottelujen pöytäkirjaan kokonaisuudessaan.

Vantaalla 8.10.2026

Minna Hirvasniemi

Pääluottamusedustaja, JHL ry

Vantaan kaupunki